

NOMINASJON AV TORBEN WISBORG TIL ANDERS FORSDAHL'S PRIS

Vi vil med dette nominere professor Torben Wisborg til Anders Forsdahls pris for sin mangeårige forskning på utfordringer med skadebehandling i grisgrendte strøk, sitt arbeid med å bedre skadebehandling i distriktene gjennom BEST-konseptet, og sin innsats for å utvikle et forskningsmiljø ved Finnmarkssykehuset.

Wisborg, opprinnelig fra Danmark, har arbeidet ved anesthesiavdelingen ved Hammerfest sykehus siden 1990. Ved siden av klinisk praksis har han lagt ned et anselig arbeide med å bygge opp forskningsaktiviteten ved sykehuset. I godt over ti år har han arrangert årlige forskningssamlinger for forskere og forskningsinteresserte ved foretaket. Både forskere fra kommunehelsetjeneste og Universitetet har også vært invitert ved flere av disse samlingene, i fjor med det mål for øye å diskutere samarbeidsprosjekter med foretaket. I tillegg til å være veileder for flere prosjekter har han alltid stilt seg til rådighet og vært en viktig støttespiller for forskerspirer noe som har hatt betydning for rekruttering til foretaket og fylket. I snart ti år har han vært leder for forskningsstyret ved Finnmarkssykehuset

Ut over arbeidet med å fremme andres forskning har Wisborg selv utøvet en betydelig mengde forskning. Forskningen hans har i vesentlig grad dreiet seg om særegenhetene ved skader og akutt sykdom i distriktene, og hvordan en kan overkomme de særskilte utfordringene ved behandling av disse i grisgrendte strøk. Wisborg har en betydelig forskningsproduksjon ved Finnmarkssykehuset med over 100 publiserte artikler, og et 20-talls artikler som spesifikt omhandler distriktsmedisin. Hans distriktsmedisinske forskning begrenser seg ikke til Norge, men han har også bidratt til å frambringe viktig kunnskap om rural akuttmedisin i lavinntektsland. Wisborg har vært svært aktiv i internasjonalt medisinsk arbeid, både gjennom medisinsk solidaritetsarbeid i konfliktområder, og som lærebokforfatter og prosjektleder av vellykkede, desentraliserte opplæringsprosjekt i livreddende førstehjelp, spesielt ved mineskader, i Irak (Kurdistan) i regi av Tromsø Mineskadesenter. Også her har han bidratt med viktig forskning på metoder for og effekter av styrking av «overlevelseskjeden» i rurale områder, uansett hvor i verden disse måtte være.

I tillegg til klinisk arbeid og egen forskningsaktivitet har Wisborg vært medlem av flere offentlige utvalg som har sett på lokalsykehus og behandlingen av alvorlig skadde.

Torben Wisborg har også nedlagt et stort arbeid for bedret behandling av sykdom og alvorlig skade i distriktene gjennom BEST-stiftelsen (Bedre og systematisk teamtrening, tidligere Bedre og systematisk traumebehandling). Stiftelsen er en non-profit stiftelse som startet som et nettverk med mål om å forbedre traumemottak ved mindre sykehus. Ved å danne et nettverk mellom sykehusene har BEST-stiftelsen lagt grunnlag for erfaringsutveksling. Stiftelsen har laget standardiserte tverrfaglig opplæringsopplegg med praktiske øvelser som utføres lokalt, og holder også kurs i praktisk skadebegrensende kirurgi på dyr.

De fleste norske akutt-sykehus er med i dette nettverket, og deltar i BEST-trening. Sverige, Danmark og Botswana har adoptert BEST-konseptet. Konseptet har senere blitt utviklet til å kunne brukes til tverrfaglig trening på flere fagområder enn traumebehandling: Kommune-BEST med tverrfaglig trening mellom kommunehelsetjeneste og ambulanse, der en øver på å behandle alvorlig sykdom og skade. Barne-BEST med tverrfaglig trening i behandling av alvorlig syke barn. Videre også Medisin-BEST for trening ved alvorlig indremedisinsk sykdom og Student-BEST der medisinstudenter får trene på behandling av alvorlig skade og sykdom. BEST-stiftelsens arbeide bidrar til at helsepersonell i distrikt kan kompensere for relativt lave volum av kritisk sykdom og skade gjennom realistisk øving, og forbedrer slik behandlingstilbudet til pasienter i distrikt. Torben Wisborg var en av initiativtakerne til stiftelsen og har vært sentral i driften av BEST siden starten i 1997.

Han har ledet Nasjonal kompetansetjeneste for traumatologi (NKT-Traume) fra opprettelsen 1. mai 2013, et nytt tiltak som skal bidra til å sikre en likeverdig høy kvalitet på behandlingen av alvorlig skade i hele landet, uansett alder, kjønn og bosted, noe som har vært Wisborgs tydelige anliggende gjennom mange ti-år.

Ut over det overnevnte har Wisborg også vært en tydelig stemme i debatten om ny nasjonal sykehusplan (St.m. 25/2015) og talt klart om lokalsykehusenes viktige plass for sikring av 'helse for alle', ikke minst skadepasienter og andre pasienter i distriktene.

Han har vært en viktig motstemme og korreksjon til sentrale helsemyndigheter på mange områder.

Torben Wisborg har gjort en mangeårig og betydningsfull innsats for både sykehus- og distriktsmedisinen på mange fronter og vi ønsker derfor å nominere ham til prisen.

Med vennlig hilsen

Håkon Kvåle Bakke

Lege/Førstemanuensis
Helgelandssykehuset/UiT

Mads Gilbert
Avdelingsoverlege/Professor
UNN/UiT

Torkjel Tveita
Overlege/Professor
UNN/UiT

Mette Kjær
Forskningsleder
Finmarkssykehuset